

Rav



"Det er jo skønt, at ens hobby kan leve videre, når man ikke er her længere," siger den, hvidhårede Thyborøn-bo - årgang 1924 - hvis efternavn kun få husker. Her ude på vestkysten gives der både tilnavne med venlig kælenavns-lyd og med drilsk øgenavns-undertone, men tilnavnet Rav-Aage klinger neutralt, og du kan finde manden her i telefonbogen under Hansen.

Det var dog ikke hans lidenskab for have-nes gule ædelsten, der hjembragte ham et ridderkors, men noget helt andet. Det kommer vi til om lidt - og så får det med rav måske en ekstra betydning. Først skal vi hilse på en 16-årig knægt fra byen.

"Jeg viser besøgende rundt i udstillingen af Aages rav-samling," fortæller Mikkel Simonsen. I sit fritidsjob ved Jyllands-Akvariets kunstige sandstrand viser han børn

hvordan de kan finde rav, og hvordan det slibes.

Aage synes godt nok, at det er nogle små gnallinger, men han er til gengæld glad for, at de fine ting i hans samling har fået værdige rammer i et separat udstillingsrum: "Jeg var ellers ved at tror, at jeg bare måtte pakke det væk," siger den gamle samler. Siden 1980 har han haft rav-museum i sit baghus, men efter 25 år kunne han ikke overkomme det længere.

Hele herligheden kunne naturligvis have været solgt, men det kunne Aage ikke få sig til. Og souvenir-værdien i en ravklump er størst - også for Mikkel: Som lille boede han tæt på sin farfar, og fra da han kunne gå, var han med ved havet tidligt om morgenen for at se, om de to kunne finde flottere klumper end Farfars venner.

"Jeg har ikke ledt efter rav siden han fik en blodprop. Det var noget, som ham og mig havde sammen. Så vi får se, om jeg vil komme på ravjagt igen," indrømmer Mikkel - samværret med Farfar var ham kærere end de små klumper, de fandt. I øvrigt er han enig med Aage i, at en god ravsamlers færdighed kommer med træning, og skyldes ikke en magisk ekstra sans. .

Som dreng i Langerhuse syd for Thyborøn lærte Aage af sin mor at samle Rav: "Jeg solgte, hvad jeg fandt, til en ravsliber i Harboøre. Men fra jeg som 13-årig blev konfirmeret, kom jeg ud at sejle og tjene penge - så mange, at g havde råd til slik uden at behøve at sælge det rav, jeg fandt. Derefter voksede samlingen i de følgende år... som man kan se.

Der er en pause i vores snak - af den slags, som jyder ikke er så nervøse ved

som københavnere. Vi lægger an til at skifte emne, for Aage har sit navn fra sin hobby, men sit ry i eftertiden vandt han jo som forsvarer for naturen i en kamp, som begyndte længe før ordet miljø blev hverdagsdansk.

Under fiskeri i fjorden anede han i 1956 uråd, da han fandt masser af døde fisk og skaldyr i Limfjorden; de lugtede af Cheminova, som fabrikkerer skadedyrs- og plantegift på tangen mellem Harboøre og Thyborøn. Fugle, som spiste de døde dyr, døde også: "Det var forfærdeligt," fortæller Aage med eftertryk.

»Og hvad vil De, hr. Hansen?« spurgte direktør Gunnar Andreasen, da Aage første gang cyklede op til den verdenskendte kemifabrik for at fortælle, at han var sikker på, at dens udslip kvalte naturen, så det måtte der sættes en stopper for.

Det blev starten på et ensomt korstog: "Jeg sad i fiskeriforeningens bestyrelse og foreslog der, at vi skulle se nærmere på det derude, for det var jo ikke saftevand, de lavede, og fisk og kemikalier trives ikke sammen. Men de andre stemte mig ned, og jeg blev efterhånden den mest forhadte mand i Thyborøn."

"Folk mente, at han skulle have gået stille med det, for Cheminova er jo en penge-maskine," kommer det tørt fra den unge Mikkel. Da han blev født, vidste alle, at fisker Hansens bange anelser havde været yderst velbegrundede, men da hans far var dreng, var det stadig småt med støtte til Rav-Aage. Miljølovgivning fandtes der kun

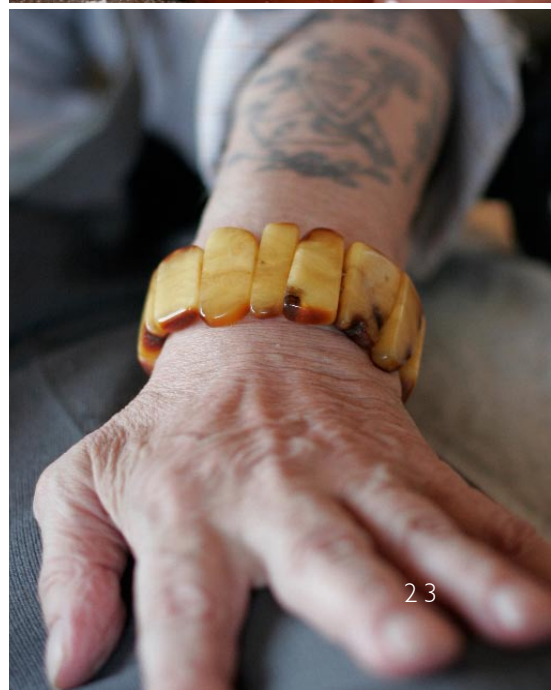
lidt af, men flere og flere anede, at hvis han fik ret i sin mistanke, kunne fabrikken blive lukket.

Den afgørende støtte i miljøkampen kom ironisk nok fra biologistuderende på Aarhus Universitet, der via en fond faktisk ejer Cheminova: "Og i de mange møder, jeg efterhånden kom til, sad der heldigvis kemikere, for dybest set havde jeg jo ikke selv forstand på det; men de kunne godt se, at jeg havde ret," mindes Aage taknemmeligt.

Mikkel deler som jæger og fisker hans kærlighed til naturen, og han vedgår arv og gæld over for den gamle miljøaktivist: "Hvis svineriet var fortsat, havde der nok ikke været meget levende i naturen derude i dag. Heldigvis er Cheminova nu samarbejdsvilligt og miljøbevidst, og depotet ved hofde 42 er blevet indkapslet, som det jo for længst skulle have været."

Rav-Aage er blandt de få 'almindelige' danskere, der har fået Dannebrogordenen. Det skyldes selvsagt hans kamp for rent vand og frisk luft, og det betød meget for ham, at de første, der kom for at gratulere med ridderkorset, var Cheminovas direktør og informationschef. "Men jeg er nu aldrig rigtig røget uklar med mine modstandere. Er det ikke mærkeligt?" filosoferer Aage ... og det er det vel på en måde.

Men en god vinder ved, at det er vigtigt, hvad der sker efter en god dyst: "Jeg får dem jo som makkere bagefter," forklarer Aage og tilføjer lunt: "...men det skal de ikke have at vide før kampen er færdig."





Cheminovas informationschef har spøgefuldt mindet Aage om, at han har kostet firmaet en halv milliard kroner i miljøforbedringer. "Det er jo godt nok mange penge," siger Aage eftertænksomt.

Men prisen er vel egentlig yderst rimelig, for den gamle fisker fik sikkert ikke blot reddet naturen, men vel også fabrikken? Hvis miljøet derude på den smalle tange mellem fjord og hav var brudt sammen, havde en lukning af Cheminova ganske sikkert været politisk uundgåelig.

Så når Mikkel om et halvt århundrede går tur med sine børnebørn på tangen ved hofde 42 og fortæller om den gamle fisker, vil de måske spørge: "Farfar, kaldte de ham 'Rav-Aage' fordi naturen krævede, at han lavede rav i den ...?"